

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 44/2010 vp

Hallituksen esitys mittauslaitelaiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 9 päivänä marraskuuta 2010 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen mittauslaitelaiksi (HE 241/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Veli Viitala, työ- ja elinkeinoministeriö
- lakimies Mika Hakamäki, Kuluttajavirasto

- ylijohtaja Timo Hirvi, Mittatekniikan keskus
- yli-insinööri Tuomo Valkeapää, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- johtava asiantuntija Mauri Nyqvist, Inspecta Tarkastus Oy
- ekonomisti Martti Luukko, Suomen Kuluttajaliitto ry
- puheenjohtaja Seppo Sintonen, Tori- ja Markkinakaupan Keskusjärjestö ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— oikeusministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mittauslaitelaki.

Lain tavoitteena on turvata mittauslaitteiden toiminnan, mittausmenetelmien ja mittaustulosten luotettavuus. Laki toimii mittaamisen yleissäädöksenä Suomessa. Se korvaa vuodesta 1965 voimassa olleen vakaustalain.

Laissa säädettäisiin mittauslaitteille ja -menetelmille asetettavista vaatimuksista ja niiden varmentamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kun mittauslaitetta tai menetelmää käytetään mittaamiseen. Elinkeino toiminnassa kyse on tuotteen tai palvelun hinnan taikka muun taloudellisen edun määrittämisestä mittaustulosten perusteella. Kulutusmittauksessa määritetään käytetyn veden, kaasun, sähköenergian tai lämpöenergian hinta tai muu taloudellinen etu mittaustulosten perusteella. Mittaaminen voi liittyä myös yleiseen terveyteen ja turvallisuuteen, esimerkiksi

potilaan punnitsemiseen terveydenhuollossa tai liikenneturvallisuuden valvontaan liittyviin mittauksiin. Lakia sovellettaisiin myös viranomaisen tai viranomaiseen rinnastettavan toimijan mittaustulokseen perustuvaan päätöksentekoon. Lakia sovellettaisiin ei-automaattisiin vaakoihin tietyissä tilanteissa. Laissa olisi lisäksi säännökset pakattujen tuotteiden ja valmispakkausten sisällön määrästä sekä mitta-astiapullojen tilavuuden määrittämisen varmentamisesta.

Lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset mittauslaitteiden markkinoille saattamisesta ja käyttöönotosta, mittauslaitteiden käytöstä, mittauslaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja sen osoittamisesta, mittauslaitteiden merkinnöistä ja ohjeista sekä mittauslaitteiden huollosta. Lain noudattamista valvoisivat Turvatekniikan keskus ja aluehallintoviranomaiset. Lakiin otettaisiin myös mittauslaitteiden mark-

kinavalvontaa koskevat säännökset säätämällä valvontaviranomaisten toimivaltuuksista ja valvontakeinoista. Lisäksi laki sisältäisi mittauslaitteiden tarkastustoimintaa koskevat säännökset. Laki sisältäisi myös pakkokeino- ja rangais-tussäännökset rikkomustapauksissa.

Mittauslaitteen valmistaja, valtuutettu edusta-ja, markkinoille saattaja, maahantuoja, jakelija ja elinkeinonharjoittaja tai se, joka ottaa mittaus-laitteen käyttöön, olisi vastuussa siitä, että mit-

tauslaite on ehdotetun lain vaatimusten mukai-nen.

Ehdotetulla lailla ei tehdä merkittäviä sisäl-löllisiä eikä periaatteellisia säännösmuutoksia.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi mittauslaitteista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voi-maan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hy-väksytään siihen tehdyin lähinnä teknisluonteis-in muutoksin.

Mittauslaitelalla saatetaan kansallisesti voi-maan EU:n direktiivit ja harmonisoidaan pääosa lain soveltamisalan piiriin kuuluvien mittaus-laitteiden teknisistä vaatimuksista. Sen sijaan mittauslaitteiden käyttöä säännellään kansalli-sesti.

Mittauslaitteiden toiminnalla sekä mittausme-netelmien ja -tulosten luotettavuudella voi olla merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia ja tär-keä merkitys kuluttajalle. Elinkeino toiminnassa tuotteen tai palvelun hinta määräytyy mittaustu-loksen perusteella. Mm. energian ja veden kulu-tusmittauksella voidaan seurata kulutuksen ta-loudellisia vaikutuksia ja säätää kulutusta muut-tamalla kulutustottumuksia. Lailla täsmenne-tään ja yhtenäistetään mittauslaitteiden vaati-muksia viranomaisten, kuten poliisin, tekemissä mittauksissa. Tällaisten mittausten luotettavuudella on tärkeä merkitys asiakkaan oikeusturvan kannalta. Laissa asetettavia vaatimuksia sovelle-taan myös mittauslaitteisiin ja -menetelmiin, joi-ta käytetään yleiseen terveyteen ja turvallisuu-teen liittyvässä mittauksessa. Esimerkkinä täl-laisesta mittauksesta voidaan mainita pakokaa-sujen analysointi. Lääkinnälliset laitteet eivät kuulu tämän lain soveltamisalaan, vaan niitä säännellään muilla säännöksillä ja niitä valvoo Valvira.

Kuluttajalle on merkitystä myös sillä, että laissa on nykyistä täsmällisemmät säännökset pakattujen tuotteiden sisällön määrän mittaami-sesta. Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää pak-kauksen sisällön määrään.

Laissa säilytetään perinne, jonka mukaan tori-kaupassa ja vastaavassa kaupassa voidaan myy-dä kiinteitä tuottajaketjun alkupään tuotteita myös tilavuusmitoin, esimerkiksi perunoita ka-poittain ja marjoja litroitain.

Yksityiskohtaiset perustelut

18, 19, 21, 27, 34, 46 ja 47 §. Turvatekniikan keskus on muuttunut Turvallisuus- ja kemikaali-virastoksi 1.1.2011 voimaan tulleella lailla (1261/2010). Tämän johdosta vastaava nimen-muutos on tehty käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen mittauslaitelaiksi.

19 §. Huoltoliikkeen sinetöintioikeus. Pykäläs-sä säädetään varmentamisia ja sinetöintejä suo-rittavan huoltoliikkeen hyväksymisestä ja hy-väksymisen edellytyksistä. Pykäläehdotuksen 5 momentissa on asetuksenantovaltuus.

Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuk-sien ja velvollisuuksien perusteista on säädettä-vä lailla. Tämän johdosta pykälän 4 momenttia on muutettu niin, että siinä säädetään täsmälli-semmin huoltoliikkeen valvontaan liittyvistä jär-jestelyistä sekä varmentamis- ja sinetöintitoi-mintaan liittyvien rajoitusten ja ehtojen asetta-

misesta. Toimivaltaisena viranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.

Pykälän 5 momentissa säädettävää asetuksen-antovaltuutta on supistettu niin, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää huoltoliikkeen hyväksymisen hakemusmenettelyä.

24 §. *Vakiosisältöisen pakkauksen määrä.* Pykälän 1 momentista on poistettu säädöshierarkiaan soveltumaton viittaus kauppa- ja teollisuusministeriön päätökseen valmispakkauksista (179/2000).

31 §. *Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävät.* Pykälän 2 momenttia on täydennetty niin, että vaatimustenmukaisuuden arviointiin osallistuvan laitoksen ja tarkastuslaitoksen on annettava todistus suorittamistaan arvioinneista. Lain 51 §:n mukaan laitoksen ja tarkastuslaitoksen päätökseen voidaan hakea oikaisua ja muutosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Mittauslaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1—6 §
(Kuten HE)

2 luku

Mittauslaitteen markkinoille saattaminen ja käyttöönotto

7—12 §
(Kuten HE)

3 luku

Mittauslaitteen käyttö

13—17 §
(Kuten HE)

4 luku

Mittauslaitteen huolto

18 §

Luotettavuuden varmentaminen mittauslaitteen huollon yhteydessä

Huolletun mittauslaitteen luotettava toiminta tulee varmentaa 15 §:n mukaisesti ennen uudelleen käyttöönottoa. Varmentamisen korvaavan toimenpiteen voi suorittaa myös 19 §:ssä tarkoitettu *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* hyväksymä huoltoliike, jolloin seuraava käytönaikainen varmentaminen on tehtävä ennen kuluvan määräajan päättymistä.

(2 mom. kuten HE)

19 §

Huoltoliikkeen sinetöintioikeus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi hyväksyä huoltoliikkeen suorittamaan 18 §:n mukaisia varmentamisia ja 10 §:n 1 momentin mukaisia sinetöintejä.

(2 mom. kuten HE)

Huoltoliikkeen tulee hakea 1 momentissa tarkoitettua hyväksyntää *Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta*. Hakemuksessa on esitettävä selvitys 2 momentissa säädettyjen vaatimusten täytymisestä.

Hyväksymispäätöksessään *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto* vahvistaa huoltoliikkeen valvontaan liittyvät järjestelyt. *Se voi* asettaa tarvittaessa *varmentamis- ja sinetöintitoimintaan liittyviä henkilöstöä, laitteita, välineitä ja järjestelmiä tai vastuuhenkilöä koskevia rajoituksia ja ehtoja*. Päätös voidaan antaa määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä mittauslaitteen huoltoliikkeen (*poist.*) hyväksymisen hakemisesta ja hakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä (*poist.*) voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

20 §
(Kuten HE)

21 §

Huoltoliikkeen vastuuhenkilö

Huoltoliikkeen palveluksessa tulee olla nimetty vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että liike toimii sitä koskevien säännösten ja *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* asettamien ehtojen mukaisesti.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

5 luku

Pakatut tuotteet ja mitta-astiapullot

22 ja 23 §
(Kuten HE)

24 §

Vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrä

Valmistuserässä vakiosisältöisten pakkausten keskimääräisen sisällön määrän tulee olla pakkaushetkellä vähintään sama kuin nimellis määrä. (*Poist.*)

(2 mom. kuten HE)

Tarkempia säännöksiä vakiosisältöisen pakkauksen sisällön määrän mittaamisesta, tarkoitukseen soveltuvista mittauslaitteista, suurimmista sallituista *poikkeamista* ja sallituista nimellistilavuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

25 ja 26 §
(Kuten HE)

6 luku

Ilmoitetut laitokset ja tarkastuslaitokset

27 §

Ilmoitetun laitoksen nimeäminen ja tarkastuslaitoksen hyväksyminen

(1 mom. kuten HE)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy hakemuksesta tarkastuslaitokset.

(3 mom. kuten HE)

28—30 §
(Kuten HE)

31 §

Ilmoitetun laitoksen ja tarkastuslaitoksen tehtävät

(1 mom. kuten HE)

Ilmoitettu laitos ja tarkastuslaitos voivat käyttää apunaan ulkopuolisia testaus-, tarkastus- tai muita palveluja, jos ulkopuolinen palveluntuottaja täyttää 30 §:ssä säädetyt edellytykset. Ilmoitettu laitos ja *tarkastuslaitos* vastaavat myös ulkopuolisella teettämistään toimenpiteistä ja

antavat todistuksen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kokonaisuudesta.

(3 mom. kuten HE)

32 §
(Kuten HE)

7 luku

Valvonta

33 §
(Kuten HE)

34 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain noudattamista valvovat *Turvallisuus- ja kemikaalivirasto* ja aluehallintovirastot.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja yhtenäistää valvontaviranomaisten toimintaa tämän lain noudattamisen valvonnassa.

(3 mom. kuten HE)

35—40 §
(Kuten HE)

8 luku

Kiellot ja rajoitukset

41—45 §
(Kuten HE)

46 §

Ilmoitetun laitoksen nimeämisen ja tarkastuslaitoksen hyväksymisen peruuttaminen

Jos ilmoitettu laitos tai tarkastuslaitos ei enää täytä 30 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai ei noudata 28 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä asetettuja vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja taikka toimii 32 §:n tai muuten säännösten vastaisesti, työ- ja elinkeinoministeriön ja vastaavasti *Tur-*

vallisuus- ja kemikaaliviraston on asetettava määräaika asian korjaamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriön on peruutettava antamansa nimeäminen ja *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos laitos ei ole korjannut puutetta määräajassa ja puute on olennainen tai vakava.

(2 mom. kuten HE)

47 §

Huoltoliikkeen sinetöintioikeuden peruuttaminen

Jos huoltoliike ei täytä 19 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai noudata 19 §:n 3 momentissa tarkoitetussa päätöksessä asetettuja vaatimuksia, rajoituksia tai ehtoja taikka toimii 20 §:n tai muuten säännösten vastaisesti, *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* on asetettava määräaika asian korjaamiseksi. *Turvallisuus- ja kemikaaliviraston* on peruutettava antamansa hyväksyminen, jos huoltoliike ei ole korjannut epäkohtaa määräajassa ja puute on olennainen tai vakava.

9 luku

Pakkokeinot ja seuraamukset

48 ja 49 §
(Kuten HE)

10 luku

Muutoksenhaku

50 ja 51 §
(Kuten HE)

11 luku

Erinäisiä säännöksiä

52—54 §
(Kuten HE)

12 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

55—58 §
(Kuten HE)

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Marjo Matikainen-Kallström /kok
vpj.	Mauri Salo /kesk	Petteri Orpo /kok
jäs.	Hannu Hoskonen /kesk	Sirpa Paatero /sd
	Harri Jaskari /kok	Oras Tynkkynen /vihr
	Anne Kalmari /kesk	Markku Uusipaavalniemi /ps
	Matti Kangas /vas	Ulla-Maj Wideroos /r
	Toimi Kankaanniemi /kd	vjäs. Antti Vuolanne /sd.
	Eero Lehti /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.